

list NOP-a i revolucije u Vojvodini, već imenom je simbolično izražavao svoj program. Crvena glava prvog broja podsticala je rodoljube na revolucionarni bunt, a u isti mah bila je izazov fašistima u borbi naroda za slobodu.

Na tradicijama »Slobodne Vojvodine« izrasli su današnji dnevni listovi Socijalističkog saveza SAP Vojvodine: »Dnevnik« na srpsko-hrvatskom jeziku, i »Magyar szo« (Glas naroda) na mađarskom, »Libertatea« (Sloboda) na rumunjskom, i »Ruske slovo« (Rusinska reč) na rusinskom jeziku, koji na istoj revolucionarnoj liniji vode idejno-političku bitku za samoupravne socijalističke društvene odnose i neguju bratstvo-jedinstvo ravnopravnih naroda i narodnosti u stvarno slobodnoj Vojvodini.

Rodna kuća Josipa Broza Tita i gospodarski objekt obitelji Broz u Kumrovcu

ABSTRACT

The history of the newspaper »Slobodna Vojvodina«

V. Štraser

The Agitprop's main task in Novi Sad was to start the publication of an informative newspaper. When Svetozar Marković Toza came to Novi Sad in 1942, premises were found for the printing office so that the first number of Slobodna Vojvodina was issued on 15th November 1942. The press was, however, discovered after a few days. During 1943 Slobodna Vojvodina developed into the major regional newspaper, and was printed first in the free region of Banat and then in Novi Sad again. All present daily papers printed in Novi Sad in the languages of the various nations that inhabit the area, have grown out of the tradition of Slobodna Vojvodina.

com i prikazom razvoja **Školstva kotara Klanjec.**

Biografski prikaz života i rada Josipa Broza Tita daje sažet ali cjelovit pregled bogatog životnog puta Josipa Broza na osnovi podataka, o Titovom djetinstvu i školovanju u Kumrovcu, o odlasku na znanat i potrazi za poslom, te o Titovom uključivanju u radnički pokret i početku njegove revolucionarne aktivnosti koja je uglavnom obilježila, cijeli njegov život. Pomoću povijesnih dokumenata, faksimila, fotografija i predmeta prikazano je Titovo djelovanje i nje-

gova vodeća uloga u revoluciji, NOB-i, poslijeratnoj izgradnji Jugoslavije te nastanku i razvoju pokreta nesvrstanih zemalja u svjetskim okvirima.

Stalna izložba **Povijest Kumrovca** govori o razvoju Kumrovca kroz stoljeća, od prvog spominjanja imena Kumrovec u pisanim povijesnim dokumentima iz XVI. stoljeća, o mjestu i ulozi Kumrovca u NOB-i i njegovoj poslijeratnoj izgradnji i razvoju.

Izložbeni postav **Obitelj Broz** pomoću dokumentarne građe »prati« prezime Broz od njegovog prvog

Spomen-škola, interijer stalne povijesne izložbe u Kumrovcu

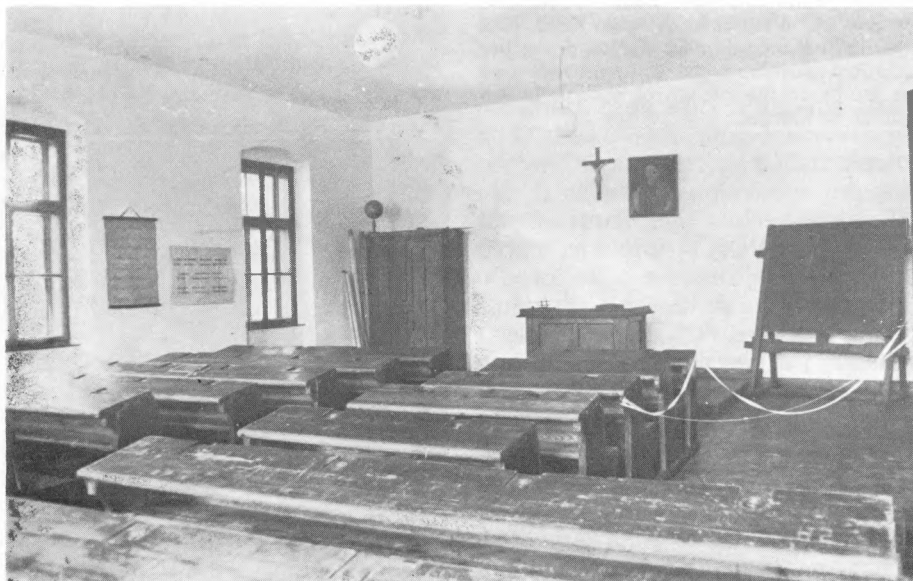
Stalne povijesne izložbe u starom selu Kumrovec

Marijan Katusić

»Spomen-park Kumrovec«, muzejska jedinica Staro selo Kumrovec

Primljeno: 2. 10. 1986.

U sastavu RO »Spomen-park Kumrovec«, u muzejskoj radnoj jedinici Staro selo, posjetiocima Titova rodnog mjesta dostupne su četiri stalne povijesne izložbe. To su biografski prikaz života i rada Josipa Broza Tita u lijevom krilu Rodne kuće, stalne povijesne izložbe **Obitelj Broz** i **Povijest Kumrovca**, te Stara škola sa Spomen-učioni-

»javljanja« u povijesnim dokumentima iz XVI. stoljeća, doseljenje Brozovih u Kumrovec u XVII. stoljeću te iscrtavajući geneološko stablo obitelji Broz — prikazuje boravak svih generacija Brozovih u Kumrovcu — od prvog Broza u Kumrovcu — Georgijusa (rođen 1684. god.), pa sve do obitelji Josipa Broza Tita.

Stara škola — zgrada u kojoj je Tito započeo svoje školovanje — pretvorena je u muzej 1981. godine. Tada je nakon restauracije dobila novi sadržaj: Spomen-učionicu i stalni izložbeni postav **Školstvo kotara Klanjec** koji zajedno sačinjavaju jedinstvenu cjelinu — Staru školu.

Spomen-učionica, u kojoj je Josip Broz — kao i mnogi Kumrovčani, njegovi vršnjaci — pohađao Nižu pučku školu, postavljena je na osnovu sjećanja suvremenika, podataka o izgledu pučkih učionica i opisa školskog inventara u vrijeme školovanja Josipa Broza.

Inventar Spomen-učionice korišten je u nastavi kumrovačke, kao i drugih škola ovog kraja, početkom XX. stoljeća.

U drugom dijelu zgrade dokumentarnom građom i autentičnim predmetima predstavljen je razvoj školstva u nekadašnjem kotaru Klanjec u prošlom i početkom ovog stoljeća.

ABSTRACT

Permanent historical exhibitions in the Old Village of Kumrovec

M. Katušić

In the Old Village of Kumrovec four permanent exhibitions have been staged, one on the life and work of Josip Broz Tito, one on the Broz family, the third on the historical development of Kumrovec, and the fourth on the growth of schools in the district of Klanjec.

Suradnja Muzeja Požeške kotline sa SUBNOR-om i udruženim radom pri postavljanju područnih zbirki

Mirjana Šperanda

Muzej Požeške kotline,
Slavonska Požega

Primljeno: 8. 10. 1985.

Područje Požeške kotline u vrijeme NOB-e i socijalističke revolucije imalo je, poradi svog položaja u Slavoniji i specifičnosti borbi, vrlo važnu ulogu pa je jedno od najbogatijih spomeničkih područja. Muzej Požeške kotline već godinama surađuje sa SUBNOR-om i organizacijama udruženog rada u obilježavanju događaja NOR-a. Ova suradnja ostvarivana je, u povodu jubileja, organiziranjem izložbi ili postavljanjem područnih zbirki na terenu. Organizacije udruženog rada se pritom pojavljuju kao pokrovitelji, preuzimaju dio poslova oko postave, zatim domicil, a često daju i svoje prostore. Ove se akcije realiziraju prema programu Skupštine samoupravnog fonda za izgradnju, kao održavanje spomenika NOB-e i narodne revolucije općine Slav. Požega, a usvaja ga Komisija za njegovanje revolucionarnih tradicija. Drug Đuro Stanković-Janko, predsjednik Komisije i borac ovoga kraja, inicijator je postavljanja spomen-soba na terenu kontaktirajući s Mjesnim zajednicama, rad-

nim organizacijama i stručnim suradnikom Muzeja.

(na putu Požega—Zvečevo) — dependans Muzeja Požeške kotline — Partizanska škola u Kamenskom Vučjaku sagrađena je dobrovoljnim radom mještana u ljeto 1944. god. i tipičan je primjer šumske arhitekture. Sagrađena je od jelovih trupaca i pokrivena šindrom. Školu čine dvije prostorije: učionica i soba za učitelje s originalnim predmetima koji su bili tu za vrijeme rata. U školi su radile Pava Kosanović i Vida Popović (snimci sjećanja ovih učiteljica nalaze se u Muzeju, a nastali su na Prvom susretu partizanskih učitelja Slavonije i Baranje na Zvečevu 1981. god.). Škola je autentičan i jedinstven spomenik te vrste u Slavoniji. God. 1965. restaurirana je u prvobitnom stilu, a postavljen je i memorijalni muzej. Izložene su fotografije, fotokopije dokumenata i predmeti koji upotpunjavaju informaciju o radu škole u ratnim uvjetima. Manje mjere zaštite provedene su 1982 god., zatim je 1984. god. uređen okoliš i postavljena ograda. Ovi su poslovi obavljeni uz pomoć Šumskog gospodarstva u Kamenskoj i akcije sindikata Centra za kulturu i obrazovanje u sklopu kojeg radi Muzej. Brojne ekskurzije prolaze ovim krajem tako da Školu posjeti oko 7000 ljudi godišnje. Redovno održavanje i otvaranje Škole organizirano je tako što SIZ-kulture općine odvaja skromna sredstva za čuvara. Danas je teško oštećena pa je nužno provesti mje-

Partizanska škola u Kamenskom Vučjaku — područna zbirka Muzeja Požeške kotline u Slavonskoj Požegi

